

Dosarul nr.2ra-2040/18

prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (Jud: L. Ursu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: N. Simciuc, I. Țurcan, I. Cotruță)

D E C I Z I E

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecători:

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh

examinând cererile de recurs declarate de către Pavel Grosu și Societatea pe Acțiuni „Monolit”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Grosu împotriva Societății pe Acțiuni „Monolit” cu privire la încasarea restanțelor la plata salariului, indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite, indemnizației de eliberare din serviciu și penalităților aferente, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației, repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Monolit”, s-a admis apelul depus de Pavel Grosu și s-a modificat hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, corectată prin încheierea din 14 noiembrie 2016 a Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău în partea sumelor încasate, în rest hotărârea s-a menținut,

c o n s t a t ă :

La 19 iulie 2013, Pavel Grosu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Monolit” cu privire la încasarea restanțelor la plata salariului, indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite, indemnizației de eliberare din serviciu și penalităților aferente, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației, repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a susținut că la 20 octombrie 1990 a fost angajat la Societatea pe Acțiuni „Monolit”. La 2 aprilie 2010, între Societatea pe Acțiuni „Monolit” în calitate de angajator și salariații, reprezentanți de Comitetul

Sindical al Societății pe Acțiuni „Monolit” a fost încheiat contract colectiv de muncă nr. 65/10R pentru anii 2010-2013, care la 15 aprilie 2010 a fost înregistrat la Inspectoratul Teritorial de muncă Chișinău.

Reclamantul a invocat că la 1 mai 2010, în calitate de salariat a încheiat cu Societatea pe Acțiuni „Monolit” în calitate de angajator contract individual de muncă nr. 170/110.

În acest context, reclamantul a afirmat că conform ordinului cu privire la personal nr. 95-c din 2 mai 2013 a Societății pe Acțiuni „Monolit”, a fost concediat din funcția de diriginte de șantier în legătură cu reducerea numărului statelor de personal, conform art. 86 alin. (1) lit. c) Codul Muncii.

Pavel Grosu a specificat că, la concediere Societatea pe Acțiuni „Monolit” nu i-a achitat salariul stabilit conform contractului colectiv de muncă pentru anii 2010-2013.

Astfel reclamantul consideră că Societatea pe Acțiuni „Monolit” nu i-a achitat indemnizația pentru zilele de concediu nefolosite, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură reducerea statelor de personal și indemnizația de șomaj, iar la plata acestora urmează să se țină cont de penalitățile aferente și de pierderile cauzate de dinamica inflației.

Solicită Pavel Grosu încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul său restanța la plata salariului pentru perioada aprilie 2010 – iulie 2013 în sumă de 41 127,11 lei, penalitate aferentă în mărime de 25 532,85 lei, indemnizația pentru zilele de concediu nefolosite în sumă de 14 537,57 lei, penalitate aferentă în mărime de 1337,46 lei, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură reducerea statelor de personal în sumă de 48 932,68 lei, penalitate aferentă în mărime de 4501,81 lei; indemnizația de eliberare din serviciu în legătură reducerea statelor de personal pentru luna mai -iunie 2013 în sumă de 12 372,36 lei, penalitate aferentă în mărime de 569,13 lei, prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei, cheltuielile de judecată și cheltuielile de asistență juridică.

La 6 mai 2014, Pavel Grosu a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul său a penalității pentru neachitarea diferenței de salariul, indemnizația pentru zilele de concediu nefolosite, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru luna mai -iunie 2013 în sumă totală de 32 634,54 lei, încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru luna mai -iulie 2013 în sumă de 10 839,76 lei și încasarea penalității aferente pentru perioada 1 aprilie 2013 - 6 mai 2014 în mărime de 3942,60 lei, încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru luna iulie 2013 în sumă de 7280 lei, penalitatea aferentă în mărime de 2489,76 lei, încasarea cheltuielilor pentru asigurarea acțiunii în sumă de 2500 lei (f.d. 87, vol. I).

La 9 iulie 2014, Pavel Grosu a depus cerere de concretizare și majorare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul său a următoarelor sume bănești: diferența salariului neachitat conform contractului colectiv de muncă pentru perioada 1 aprilie 2010 –2 mai 2013 în sumă

de 117 282, 46 lei, penalitate aferentă pentru perioada 15 mai 2010-3 iulie 2014 în mărime de 112081,48 lei;

încasarea indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite în sumă de 12 696,11 lei, penalitate aferentă în mărime de 3085,16 lei, pentru perioada 2 mai 2013-9 iulie 2014;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru prima lună în sumă de 41 106,10 lei, penalitate aferentă în mărime de 17 922,26 lei pentru perioada 2 mai 2013 -9 iulie 2014;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a doua lună în sumă de 6548,77 lei, penalitate aferentă în mărime de 2658,80 lei pentru perioada 2 iulie 2013 -9 iulie 2014;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a treia lună în sumă de 6548,77 lei, penalitate aferentă în mărime de 2462,34 lei pentru perioada 2 august 2013 -9 iulie 2014;

încasarea diferenței ajutorului de șomaj în sumă de 14 040,70 lei, penalitatea aferentă în mărime de 2092,06 lei;

încasarea cheltuielilor de asigurare a acțiunii în sumă de 2500 lei, penalitatea aferentă în mărime de 625 lei;

încasarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei (f.d. 158-160, vol. I).

La 20 octombrie 2015, Pavel Grosu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul său a următoarelor sume bănești: diferența salariului neachitat conform contractului colectiv de muncă în sumă de 117 282, 46 lei, penalitate aferentă în mărime de 169 198,26 lei;

încasarea indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite în sumă de 10 563,16 lei, penalitate aferentă în mărime de 9570,23 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru prima lună în sumă de 41 106,10 lei, penalitate aferentă în mărime de 38 475,31 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a doua lună în sumă de 6548,77 lei, penalitate aferentă în mărime de 5933,19 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a treia lună în sumă de 6548,77 lei, penalitate aferentă în mărime de 5730,17 lei;

încasarea diferenței ajutorului de șomaj în sumă de 14 040,70 lei, penalitatea aferentă în mărime de 8341,58 lei;

încasarea cheltuielilor de asigurare a acțiunii în sumă de 2500 lei, penalitatea aferentă în mărime de 1805 lei (f.d. 3-4, vol. II).

La 9 noiembrie 2015, Pavel Grosu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul său a următoarelor sume bănești: restanța la plata salariului pentru perioada anilor 2010 – 2013 în sumă de 117 282, 46 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în mărime de 29 074,03 lei; penalitate aferentă în sumă de 169 198,26 lei;

indemnizație pentru zilele de concediu nefolosite în mărime de 10 563, 16 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 1975,31 lei, penalitate aferentă în sumă de 9570,23 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru prima lună în mărime de 41 106,10 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 7686,84, penalitate aferentă în mărime de 38 475,31 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a doua lună în mărime de 6548,77 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 1132, penalitate aferentă în mărime de 5933,19 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a treia lună în sumă de 6548,77 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în mărime de 1172,23 lei, penalitate aferentă în sumă de 5730,17 lei;

încasarea diferenței ajutorului de șomaj în mărime de 14 040,70 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 1874,43 lei, penalitatea aferentă în sumă de 8341,58 lei;

încasarea cheltuielilor de asigurare a acțiunii în mărime de 2500 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 390 lei, penalitatea aferentă în mărime de 1805 lei (f.d. 14-16, vol. II).

La 1 februarie 2016, Pavel Grosu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul său a următoarelor sume bănești: restanța la plata salariului pentru perioada anilor 2010 – 2013 în sumă de 117 282, 46 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în mărime de 34 548,16 lei; penalitate aferentă în sumă de 180 194,56 lei;

încasarea indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite în sumă de 10 563, 16 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în mărime de 2440,09 lei, penalitate aferentă în sumă de 10626,54 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru prima lună în mărime de 41 106,10 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 9495,51, penalitate aferentă în mărime de 41 352,74 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a doua lună în sumă de 6548,77 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în mărime de 1421,08 lei, penalitate aferentă în sumă de 6391,60 lei;

încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal pentru a treia lună în mărime de 6548,77 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 1460,38 lei, penalitate aferentă în mărime de 6188,59 lei;

încasarea diferenței ajutorului de șomaj în sumă de 14 040,70 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în mărime de 2464,15 lei, penalitatea aferentă în sumă de 10 487 lei;

încasarea cheltuielilor de asigurare a acțiunii în sumă de 2500 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 497,50 lei, penalitatea aferentă în sumă de 2055 lei (f.d. 34-35, vol. II).

Prin hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, corectată prin încheierea din 14 noiembrie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, s-a admis parțial acțiunea, s-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu: restanța la plata salariului în sumă de 117 282, 46 lei, penalitatea aferentă în mărime de 30 980 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 34 548, 16 lei, indemnizația pentru zilele de concediu nefolosite în mărime de 10 563, 16 lei, penalitatea aferentă în sumă de 10 626, 56 lei; indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal în sumă de 54 203, 64 lei, penalitatea aferentă în mărime de 53 932, 93 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 16 lei. S-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 8 328, 14 lei. În rest, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată (f.d. 87-89, vol. II).

Prin decizia din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Monolit”, s-a admis apelul declarat de Grosu Pavel, s-a modificat hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău prin încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu, penalitatea pentru neachitarea indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite în sumă de 11 946, 97 lei și penalitatea pentru neachitarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal în sumă de 61 250, 06 lei, calculate pentru perioada 2 mai 2013 – 6 iunie 2016. În rest, hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău s-a menținut (f.d. 128-146, vol. II).

Prin decizia din 8 februarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, s-au admis recursurile declarate de Pavel Grosu și Societatea pe Acțiuni „Monolit”, s-a casat integral decizia din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece instanța incorect a calculat diferența de salariu neachitată în sumă de 117 282,46 lei. Totodată instanța de recurs a considerat eronate concluziile instanțelor de judecată cu privire la încasarea penalității, deoarece penalitatea poate fi achitată doar în cazul existenței vinei angajatorului ca o condiție obligatorie prevăzută de lege (f.d. 179-187, vol. II).

Prin decizia din 13 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Pavel Grosu, s-a admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Monolit”, s-a casat parțial hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu salariu pentru lunile aprilie și mai 2013 în sumă de 6 352, 05 lei; indemnizația pentru zilele de concediu nefolosite în mărime de 6 633, 34 lei; indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal în sumă de 30 043, 3 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 3-16, vol. III).

Prin decizia 8 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Pavel Grosu, s-a casat integral decizia din 13 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece Curtea

de Apel Chișinău nu a luat în considerație faptul că anexa nr. 9 la contractul colectiv de muncă pe anii 2010 -2013 a fost revăzută cu reducerea salariului, însă art. 140 alin. (1) Codul muncii, prevede că reducerea salariilor prevăzute în contractele individuale de muncă, contractele colective de muncă și/sau convențiile colective nu se admite înainte de expirarea unui an de la data stabilirii lor(f.d. 71-83, vol. III).

Prin decizia din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Monolit”, s-a admis apelul declarat de Grosu Pavel și s-a modificat hotărârea primei instanțe prin încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu salariul neachitat pentru anii 2010-2013 în sumă de 141 823,99 lei, penalitatea pentru salariul necontestat și neachitat în sumă de 6352,05 lei, indemnizația pentru concediul nefolosit în sumă de 12696,11 lei, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal în sumă de 54 203,64 lei, cheltuielile pentru asigurarea acțiunii în sumă de 2500 lei, cheltuielile pentru achitarea informației eliberate de Biroul Național de Statistică în mărime de 192 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută. S-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul statului taxa de stat proporțional pretențiilor admise în sumă de 6452 lei.

La 31 iulie 2018, Pavel Grosu a depus recurs împotriva deciziei din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii acțiunii cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la încasarea diferenței penalității la salariul neachitat, indemnizației de concediere, indemnizației pentru concediul nefolosit în sumă de 7009,82 lei, diferența ratei inflației la salariul neachitat pentru perioada mai 2010 – mai 2013, concediul nefolosit, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură reducerea statelor de personal, asigurarea acțiunii în sumă de 36 732, 36 lei, încasarea diferenței ajutorului de șomaj în sumă de 14 040,70 lei și prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei.

Recurentul Pavel Grosu, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios în partea respingerii acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul menționează că instanța de apel a aplicat eronat legea în partea pretențiilor cu privire la încasarea penalității la salariul necontestat și recunoscut de către Societatea pe Acțiuni „Monolit”, rata inflației la concediul nefolosit, rata inflației la indemnizația de eliberare din serviciu în legătură reducerea statelor de personal și rata inflației la suma asigurării acțiunii.

Recurentul a notat că este incorectă constatarea instanței de apel că conform cererii de concretizare a cerințelor depuse la 18 aprilie 2018 în instanța de apel a solicitat penalitatea la salariul neachitat în sumă de 6352,05 lei, penalitatea la concediul nefolosit în sumă de 6631,34 lei și penalitatea la indemnizația de eliberare din serviciu în legătură reducerea statelor de personal în sumă de 30 073,30 lei. În acest context, recurentul a afirmat că potrivit cererii de concretizare a cerințelor a solicitat numai penalitatea la sumele necontestate, calculate de pârât și neachitate la momentul eliberării din funcție.

Pavel Grosu a afirmat că instanța de apel a respins pretențiile cu privire la încasarea ratei inflației, fără a lua în considerație prevederile art. 145 alin. (1), (2) Codul muncii.

Totodată recurentul a specificat că instanțele de judecată au respins cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral, neglijând total prevederile art. 327, 329 Codul muncii, care prevede că angajatorul va repara integral prejudiciul material și moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de serviciu.

La 13 august 2018, Societatea pe Acțiuni „Monolit” a depus recurs împotriva deciziei din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea parțială a acțiunii și încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu restanța la salariu pentru luna aprilie și mai 2013 în sumă de 6352,05 lei, indemnizația pentru concediul nefolosit în sumă de 6631,34 lei, indemnizația pentru concediere în legătură cu reducerea statelor de personal în mărim ede 30 043,30 lei, a penalității pentru salariul necontestat în sumă de 6352,05 lei, în total 49 378,74 lei. În rest a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiate.

În motivarea recursului înaintat, Societatea pe Acțiuni „Monolit” a invocat aplicarea eronată a normelor de drept material, menționând că sunt neîntemeiate concluziile instanțelor de judecată cu privire la admiterea pretenției cu privire la încasarea diferenței de salariu.

În acest sens, recurentul a afirmat că la 1 mai 2010 între Societatea pe Acțiuni „Monolit” și Pavel Grosu a fost încheiat contract individual de muncă, potrivit căruia ultimul a fost angajat în calitate de diriginte de șantier, fiindu-i stabilit salariul în sumă de 3500 lei. Astfel, recurentul a accentuat că clauzele contractului individual de muncă nu au fost contestate, rămânând a fi valabile pînă la momentul încetării raporturilor de muncă ca urmare a eliberării din funcție.

Recurentul a considerat că instanțele de judecată la examinarea cauzei urmau să aplice clauzele contractului individual de muncă, care au fost negociate direct cu salariatul Pavel Grosu.

Astfel, recurentul a considerat că adresarea lui Pavel Grosu cu cereri de eliberare a ordonanțelor judecătorești, confirmă faptul că ultimul recunoaște datoria Societății pe Acțiuni „Monolit” stabilită conform sumelor calculate de contabilitatea întreprinderii.

Totodată recurentul a invocat că sunt neargumentate pretențiile lui Pavel Grosu privind achitarea vechimii în muncă, deoarece conform contractului colectiv de muncă încheiat între Societatea pe Acțiuni „Monolit” și angajați pentru perioada 2010-2013, salarizarea în ansamblu a societății se efectuează conform Regulamentului „cu privire la salarizare”. La rândul său, potrivit Regulamentului cu privire la salarizare, achitarea sporurilor suplimentare pentru vechimea în muncă salariaților pe unitate de timp, se efectuează conform Hotărârii Guvernului nr. 844 din 25 decembrie 1995, care potrivit pct. 2, recompensa lunară pentru vechimea în muncă se plătește din contul mijloacelor prevăzute pentru aceste scopuri în calculele generalizatoare de deviz și prețurile contractuale coordonate cu beneficiarul.

Recurentul a afirmat că în cadrul Societății pe Acțiuni „Monolit” nu există și nu au existat fonduri prevăzute pentru recompensa lunară pentru vechimea în muncă.

La 4 septembrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererile de recurs depuse de Societatea pe Acțiuni „Monolit” și Pavel Grosu, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 3 octombrie 2018, Pavel Grosu a depus referință la cererea de recurs înaintată de Societatea pe Acțiuni „Monolit”, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Pînă la examinarea cauzei, Societatea pe Acțiuni „Monolit” nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat de Pavel Grosu.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră depuse în termen recursurile declarate de Pavel Grosu la 31 iulie 2018 și Societatea pe Acțiuni „Monolit” la 13 august 2018 împotriva deciziei din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 18 aprilie 2018 a fost expediată în adresa părților la 22 mai 2018 (f.d.141), iar conform copiei plicurilor se confirmă faptul că decizia Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de recurenți la 11 iunie 2018 (f. d. 155, 161, vol. III).

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 24 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursurile supuse judecării au fost considerate admisibile spre examinare în fond (f.d.184, vol. III).

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărîrii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimații au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Põnkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Suplimentar, în parag. 26 – 27 din decizia Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacra verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Pavel Grosu și Societatea pe Acțiuni „Monolit” sunt întemeiate și urmează a fi admise.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Astfel instanța de recurs notează că circumstanțele cauzei prezentate de părți și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare denotă că conform înscrierilor din carnetul de muncă seria AT-III nr. 5790416 și carnetul de muncă seria AB nr. 0566808, la 17 octombrie 1990, Pavel Grosu a fost angajat în cadrul filialei nr. 17 a trustului „Monolitstroi”, care la 21 iunie 1993 a fost reorganizată în filiala nr. 17 a Societății pe Acțiuni „Monolit”, iar la 1 martie 2010, reorganizată în Societatea pe Acțiuni „Monolit” (f.d. 36, 38, vol. II).

La 2 aprilie 2010, între Societatea pe Acțiuni „Monolit” în calitate de angajator și Comitetul Sindical al Societății pe Acțiuni „Monolit” în calitate de reprezentat al salariaților, a fost încheiat contract colectiv de muncă nr. 65/10R pentru anii 2010-2013, care la 15 aprilie 2010 a fost înregistrat la Inspectoratul Teritorial de muncă Chișinău (f.d. 10-41, vol. I).

În acest context, Colegiul de control judiciar reiterează că la 1 mai 2010, Societatea pe Acțiuni „Monolit” în calitate de angajator a încheiat cu Pavel Grosu în calitate de salariat contract individual de muncă nr. 170/110, potrivit căruia, ultimul a fost angajat în calitate de diriginte de șantier (f.d. 102, vol. I).

Conform ordinului nr. 16 din 19 februarie 2013 a Societății pe Acțiuni „Monolit”, cu privire la reducerea numărului statelor de personal a fost dispusă reducerea funcțiilor vacante din statele de personal a Societății pe Acțiuni „Monolit”, printre care și funcția de diriginte de șantier deținută de către Pavel Grosu (f.d. 106-107, vol. I).

La 2 mai 2013, prin ordinul nr. 95-c cu privire la personal, a fost dispusă desfacerea contractului individual de muncă încheiat între Societatea pe Acțiuni „Monolit” și Pavel Grosu (f.d. 69, vol. I).

Recurentul, Pavel Grosu în baza cererii de chemare în judecată, a invocat neachitarea de către Societatea pe Acțiuni „Monolit” a salariului stabilit conform

contractului colectiv de muncă și a solicitat încasarea restanțelor la plata salariului, indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite, indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal și penalităților aferente, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației, repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Instanța de recurs reamintește că, prima instanță a admis parțial acțiunea și a încasat restanța la plata salariului în sumă de 117 282, 46 lei, penalitatea aferentă în mărime de 30 980 lei, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației în sumă de 34 548, 16 lei, indemnizația pentru zilele de concediu nefolosit în mărime de 10 563, 16 lei, penalitate aferentă în sumă de 10 626, 56 lei; indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal în sumă de 54 203, 64 lei, penalitatea aferentă în mărime de 53 932, 93 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 16 lei. În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată.

În acest sens, instanța de judecată subliniază că, la pronunțarea deciziei din 18 aprilie 2018, instanța de apel a modificat hotărârea primei instanțe prin încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu salariul neachitat pentru anii 2010-2013 în sumă de 141 823,99 lei, penalitatea pentru salariul necontestat și neachitat în mărime de 6352,05 lei, indemnizația pentru concediul nefolosit în sumă de 12 696,11 lei, indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea statelor de personal în sumă de 54 203,64 lei, cheltuielile pentru asigurarea acțiunii în mărime de 2500 lei, cheltuielile pentru achitarea informației eliberate de Biroul Național de Statistică în mărime de 192 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

În baza limitelor impuse de art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit învederează că va examina legalitatea soluției date de instanța de apel în limitele pretențiilor formulate de recurenți și a argumentelor cuprinse în cererile de recurs.

În conformitate cu articolul 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea;

Alineatul 4 din lege citată prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În mod corespunzător, Pavel Grosu a contestat neachitarea de către Societatea pe Acțiuni „Monolit” a salariului stabilit conform contractului colectiv de muncă, precum și a sporurilor suplimentare.

Astfel, instanța de recurs va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept invocate de recurenți, dar și la dispozițiile legale care sunt relevante speței.

Cu titlu preliminar, instanța de recurs subliniază că conform anexei nr. 9 la contractul colectiv de muncă pentru anii 2010 – 2013, salariul minimal lunar al

specialiștilor cu studii superioare, din categoria cărora face parte și Pavel Grosu, a fost stabilit în mărime de 5 600 lei (f.d. 37, vol. I).

La încheierea contractului individual de muncă nr. 170/110 din 1 mai 2010, Societatea pe Acțiuni „Monolit”, în calitate de angajator i-a stabilit lui Pavel Grosu în calitate de salariat, conform pct. 12 a contractului enunțat, un salariu de bază lunar în cuantum de 3 500 lei, cu mențiunea că, în cazul atingerii rezultatelor rentabile în întregime pe societate de la activitatea de bază, condițiile de retribuire a muncii a lui Pavel Grosu vor fi revăzute (f.d. 102, vol. I).

În cazul de față, instanța reține că la soluționarea cauzei vor fi aplicate normele de drept material în redacția din momentul producerii litigiului de muncă, în concordanță cu articolul 6 alin. (1) din Codul civil.

Conform art. 4 Codul muncii raporturile de muncă și alte raporturi legate nemijlocit de acestea sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezentul cod, de alte legi, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, și anume de: hotărârile Parlamentului; decretele Președintelui Republicii Moldova; hotărârile și dispozițiile Guvernului; actele referitoare la muncă emise de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, de alte autorități centrale de specialitate, în limita împuternicirilor delegate de Guvern; actele autorităților publice locale; actele normative la nivel de unitate; contractele colective de muncă și convențiile colective; precum și de tratatele, acordurile, convențiile și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte.

Art. 10 alin. (1) lit. h) Codul muncii angajatorul este obligat să plătească integral salariul în termenele stabilite de prezentul cod, de contractul colectiv de muncă și de contractele individuale de muncă.

Conform art. 30 (1) Codul muncii contractul colectiv de muncă este actul juridic care reglementează raporturile de muncă și alte raporturi sociale în unitate, încheiat în formă scrisă între salariați și angajator de către reprezentanții acestora.

Art. 135 alin. (2) Codul muncii prevede că formele și condițiile de salarizare, precum și mărimea salariilor în unitățile cu autonomie financiară, se stabilesc prin negocieri colective sau, după caz, individuale între angajator și salariați sau reprezentanții acestora, în funcție de posibilitățile financiare ale angajatorilor, și se fixează în contractele colective și în cele individuale de muncă.

Conform art. 140 alin. (1) Codul muncii, reducerea salariilor prevăzute în contractele individuale de muncă, contractele colective de muncă și/sau convențiile colective nu se admite înainte de expirarea unui an de la data stabilirii lor.

În acest context, colegiul remarcă că legiuitorul în norma respectivă a accentuat faptul că reducerea salariilor prevăzute în contractele colective de muncă nu se admite înainte de expirarea unui an de la data stabilirii lor.

Avînd în vedere cele menționate, instanța de recurs punctează că contractul colectiv de muncă pentru anii 2010 – 2013 a fost încheiat la 2 aprilie 2010, iar contractul individual de muncă nr. 170/110 a fost încheiat la 1 mai 2010 adică peste o lună de la încheierea contractului colectiv.

Aceste circumstanțe accentuează faptul că contrar prevederilor enunțate, Societatea pe Acțiuni „Monolit” la încheierea contractului individual de muncă a

reduc salariul lui Pavel Grosu de la 5600 lei la 3500 lei înainte de expirarea unui an de la data stabilirii acestuia conform contractului colectiv de muncă.

Prin urmare, Societatea pe Acțiuni „Monolit”, în calitate de angajator neîntemeiat a prevăzut la încheierea contractului individual de muncă în ceea ce privește mărimea salariului lui Pavel Grosu, drepturi și înlesniri sub limitele stabilite de contractul colectiv de muncă, or pct. I sub. 6 a contractului colectiv de muncă pentru anii 2010-2013 din 2 aprilie 2010, prevede că contractele individuale de muncă nu pot cuprinde drepturi sub limitele stabilite prin prezentul contract (f.d. 11, vol. I).

Sub acest aspect, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție învederează că angajatorul Societatea pe Acțiuni „Monolit” a încălcat prevederile legislației în vigoare la achitarea salariului lui Pavel Grosu.

Colegiul judiciar menționează că perioada de achitare a diferenței salariului urmează a fi examinată de la 1 mai 2010, data încheierii contractului individual de muncă până la 1 mai 2013, data concediere.

Instanța de recurs constată că, conform pct.12 a contractului individual de muncă este prevăzut că adăugător, lunar, la salariul de bază urmează să se efectueze plăți adăugătoare conform Regulamentului temporar despre plata salariului lucrătorilor pe linie până la stabilizarea situației economico-financiară în Societatea pe Acțiuni „Monolit”.

Pct. II.3 a Regulamentului cu privire la salarizarea Societății pe Acțiuni „Monolit”, prevede că achitarea sporurilor suplimentare pentru vechime în muncă se efectuează lunar conform Regulamentului-tip privind modul de stabilire, calculare și achitare a recompensei lunare pentru vechime în muncă personalului din organizațiile de construcții, construcții-reparații, construcții rutiere, de exploatare a drumurilor care efectuează construcții prin metoda de antrepriză, precum și din direcțiile de producție și completare tehnologică subordonate acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 844 din 25 decembrie 1995 cu privire la modul de stabilire, calculare și achitare a recompensei lunare pentru vechime în muncă personalului din organizațiile de construcții și Convenției colective de muncă la nivel de ramură, sporul fiind calculat la salariul minimal.

Conform pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 844 din 25 decembrie 1995 cu privire la modul de stabilire, calculare și achitare a recompensei lunare pentru vechime în muncă personalului din organizațiile de construcții, recompensa lunară menționată se plătește din contul mijloacelor prevăzute pentru aceste scopuri în calculele generalizatoare de deviz și prețurile contractuale coordonate cu beneficiarul.

La acest capitol, instanța de judecată subliniază că conform calculului la salariul prezentat de către Pavel Grosu la depunerea cereri de concretizare a cerințelor din 1 februarie 2016, se constată faptul că diferența salariului neachitat de către Societatea pe Acțiuni „Monolit” pentru perioada 1 mai 2010 - 1 mai 2013 constituie suma de 117 282,46 lei (f.d. 54-64, vol. II).

Această sumă include și salariul neachitat de către Societatea pe Acțiuni „Monolit” pentru lunile aprilie și mai 2013.

Luând în considerare cele menționate, instanța de recurs notează că răspunderea angajatorului privind achitarea salariului conform contractului colectiv de muncă apare în acord cu articolul 330 alin. (1) lit. e) și f) Codul muncii, care prevede că angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de reținere a plății salariului, reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) Codul muncii, salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar, (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare

Prin prisma celor evocate și pentru a evita încălcarea drepturilor salariale a recurentului Pavel Grosu, Societatea pe Acțiuni „Monolit” era obligată să-i achite lui Pavel Grosu salariul în mărimea stabilită de contractul colectiv de muncă.

Or, instanța de recurs opinează că Pavel Grosu în mod vizibil a fost discriminat pe motive de diminuare a plăților salariale.

În temeiul înscrisurilor prezentate de către reclamant, și anume a contractului colectiv de muncă, din care rezultă că salariul lunar al reclamantului constituie 5600 lei, raportat la perioada indicată de reclamant, Colegiul consideră justificată dispunerea încasării din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a sumei de 117 282,46 lei.

Colegiul lărgit apreciază că instanța de apel eronat a decis încasarea în beneficiul lui Pavel Grosu a salariului în sumă de 141 823,99 lei.

La caz, Colegiul reține că conform cererii de concretizare a cerințelor din 1 februarie 2016, Pavel Grosu a solicitat încasarea salariului în sumă de 117 828,46 pentru perioada 1 mai 2010-1 mai 2013, prezentând în susținerea pretenției înaintate calculul respectiv (f.d. 34-64, vol. II).

Instanța de apel la pronunțarea deciziei urma a se expune asupra temeiniciei pretențiilor înaintate de către Pavel Grosu, însă contrar art. 240 alin. (3) CPC instanța de apel a adoptat o decizie dispunând încasarea în favoarea lui Pavel Grosu a salariului în sumă de 141 823,99 lei. Or, o astfel de cerință admisă de instanța de apel, nu a fost înaintată de Pavel Grosu în prima instanță.

Conform art. 372 alin. (3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

În acest context instanța de recurs menționează că Pavel Grosu contrar prevederilor enunțate, la 6 aprilie 2017 a depus în instanța de apel cerere de concretizare a cerințelor, înaintând noi pretenții (f.d. 200-224, vol. II).

Instanța de apel nu a supus examinării acest aspect prin prisma art. 372 alin. (3) CPC și a dispus admiterea pretențiilor noi cu o concretizare mult mai amplă decât cea solicitată de Pavel Grosu în prima instanță.

Astfel, instanța de apel a dat o calificare corectă raportului juridic material litigios și a determinat just norma aplicabilă, însă a tras o concluzie greșită cu privire la drepturile salariale ale lui Pavel Grosu.

Recurentul Societatea pe Acțiuni „Monolit” nu a fost de acord cu încasarea salariului conform contractului colectiv de muncă și a invocat că salariul a fost

achitat conform contractului individual de muncă, care nu a fost contestat de către Pavel Grosu.

În atare situație, instanța de judecată observă că recurentul Societatea pe Acțiuni „Monolit” a generalizat că s-a aplicat eronat norma de drept material, fără a specifica prin ce s-a manifestat această aplicare eronată a legii. Așadar, prin simpla introducere în conținutul recursului a dispozițiilor articolelor 135 alin. (2), 84 alin. (5) din Codul muncii, nu rezultă în mod cert procedeu juridic privind aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor de drept material la admiterea pretenției cu privire la încasarea salariului stabilit conform contractului colectiv de muncă.

La acest capitol, Colegiul lărgit subliniază că argumentul examinat mai sus nu se circumscrie ipotezei reglementate de articolul 432 alin. (2) Codul de procedură civilă. Prin urmare, în lipsa indicării normei de drept material încălcate sau greșit aplicate de instanțele de judecată, se conturează doar o nemulțumire a recurentului Societatea pe Acțiuni „Monolit” față de articolul 140 alin. (1) din Codul muncii fără a ține cont de natura juridică a litigiului.

În același context, instanța de judecată opinează că, în situația în care Societatea pe Acțiuni „Monolit” a invocat un argument în susținerea poziției sale și pentru a combate cele pretinse de reclamant, se aplică principiul „actori incumbit probatio” și articolul 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care nu aduce atingere echității procesului, întrucât cel ce face o propunere în fața judecătii trebuie să și o dovedească.

În concluzie, recurentul Societatea pe Acțiuni „Monolit” nu a demonstrat superioritatea unor norme generale în comparație cu normele de drept special, după caz, articolul 140 alin. (1) din Codul muncii, fiind un criteriu indispensabil pentru constatarea ilegalității concluziei judecătorești.

Din considerentele evocate, instanța de recurs apreciază că poziția recurentului Societatea pe Acțiuni „Monolit” în partea încasării salariului conform contractului individual de muncă, nu a fost motivată pe deplin, urmând a fi respinsă ca neîntemeiată. În subsidiar, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătorec, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Conform art. 119 alin. (1) Codul muncii, în caz de suspendare (art.76 lit.e) și m), art.77 lit. d) și e) și art.78 alin.(1) lit.a) și d)) sau încetare a contractului individual de muncă, salariatul are dreptul la compensarea tuturor concediilor de odihnă anuale nefolosite.

Art. 186 alin. (1) Codul muncii prevede că salariaților concediați în legătură cu lichidarea unității sau cu încetarea activității angajatorului persoană fizică (art.86 alin.(1) lit.b)), sau cu reducerea numărului ori a statelor de personal la unitate (art.86 alin.(1) lit.c)) li se garantează: pentru prima lună, plata unei indemnizații de

concediere egală cu mărimea sumată a unui salariu mediu săptămânal pentru fiecare an lucrat la unitatea în cauză, dar nu mai mică decât un salariu mediu lunar. Dacă unitatea a fost succesorul de drept al unei unități reorganizate anterior și contractul individual de muncă cu salariații în cauză nu a încetat anterior (art.81), se vor lua în calcul toți anii de activitate; pentru a doua lună, menținerea salariului mediu lunar dacă persoana concediată nu a fost plasată în câmpul muncii; pentru a treia lună, menținerea salariului mediu lunar dacă, după concediere, salariatul s-a înregistrat în decurs de 14 zile calendaristice la agenția teritorială de ocupare a forței de muncă în calitate de șomer și nu a fost plasat în câmpul muncii, fapt confirmat prin certificatul respectiv; la lichidarea unității, prin acordul scris al părților, achitarea integrală a sumelor legate de concedierea salariatului pe toate 3 luni, la data concedierii.

Cu titlu preliminar, instanța de recurs constată la încetarea contractului individual de muncă, Pavel Grosu nu a folosit concediul anual în număr de 47 zile calendaristice, fapt recunoscut și de către Societatea pe Acțiuni „Monolit” la depunerea referinței și a susținerilor verbale.

Mai mult, în lipsa unor dubii, este evident că angajatorul Societatea pe Acțiuni „Monolit” nu a achitat lui Pavel Grosu indemnizația de concediere în legătură cu reducerea statelor de personal, moment care de asemenea a fost recunoscut de către pârât.

În mod corespunzător, Societatea pe Acțiuni „Monolit” a achitat lui Pavel Grosu, salariul în perioada 1 mai 2010 până la 1 mai 2013, precum și a recunoscut pretenția cu privire la încasarea indemnizației pentru concediul folosit și a indemnizației de concediere în legătură cu reducerea statelor de personal la unitate, însă reieșind din salariul stabilit conform contractului individual de muncă în mărime de 3500 lei.

Avînd în vedere cele constatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, plata drepturilor salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului, urma a fi efectuată din suma de 5600 lei, stabilită conform contractului colectiv de muncă.

Totodată, achitarea indemnizației de concediere pentru a 2 și a 3 lună este condiționată de înregistrarea fostului salariat în calitate de șomer și neîncadrarea acestuia la muncă.

În circumstanțele de față în combinație cu garanțiile din articolele 119 alin. (1) și 186 alin. (1) Codul muncii, Colegiul consideră justă soluția primei instanțe cu privire la admiterea pretențiilor privind încasarea indemnizației pentru concediul nefolosit în sumă de 10 563,16 lei și a indemnizației de concediere în legătură cu reducerea statelor de personal la unitate în mărime de 54 203,64 lei, avînd în vedere salariul în sumă de 5600 lei, stabilit conform contractului colectiv de muncă.

În conformitate cu art. 330 alin. (2) Codul muncii în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, 227 lit.j), 228 alin.(8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

Astfel, analizând circumstanțele enunțate în raport cu normele de drept supra citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții

Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia primei instanței cu privire la încasarea penalității în mărime de 30 980 lei pentru neachitarea la timp a salariului pentru lunile mai, aprilie 2013, încasarea penalității pentru neachitarea la timp a indemnizației pentru concediul nefolosit și penalității pentru neachitarea la timp a indemnizației de eliberare din serviciu.

Totodată colegiul judiciar consideră că concluzia instanței de apel în această parte este una neîntemeiată și contradictorie.

În cazul de față, instanța reține că conform dispozitivului deciziei contestate, Curtea de Apel Chișinău a modificat hotărârea primei instanțe în partea salariului, penalității la salariu, indemnizației de eliberare din serviciu și indemnizației pentru concediul nefolosit. În rest a fost indicat că hotărârea primei instanțe se menține.

În continuare, instanța relevă că conform părții motivate a deciziei, instanța de apel a indicat că pretențiile cu privire la încasarea penalității pentru neachitarea la timp a indemnizației pentru concediul nefolosit și penalității pentru neachitarea la timp a indemnizației de eliberare din serviciu sunt neîntemeiate, însă din dispozitivul deciziei rezultă că în această parte hotărârea a fost menținută.

În subsidiar, Colegiul menționează că, consecințele prevederilor art. 330 alin. (2) Codul muncii, conform cărui salariatului i se plătește suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,1 la sută din suma neplătită în termen, survin în cazul existenței vinei angajatorului ca o condiție obligatorie prevăzută de lege pentru angajarea răspunderii patrimoniale indicate.

În sensul prevederilor suscitade se vor înțelege pierderile cauzate de neachitarea la momentul stabilit a salariului și care se referă la sumele datorate, fie pentru munca efectiv prestată în favoarea unității în cazul când salariatul continuă să muncească, fie pentru privarea ilegală de dreptul de a munci în cazul constatării acestei încălcări prin legătură causală cu situația când întreprinderea nu a achitat salariul persoanei eliberate.

La acest segment instanța de recurs va reține că datoria restantă la salariu este considerată suma salariului care nu a fost achitată în termen.

În acest context, instanța învederează că angajatorul care nu și-a executat obligațiile prevăzute de lege este prezumat în culpă, fiind apărat (eliberat) de răspundere numai dacă dovedește că a fost împiedicat să execute prevederile contractului printr-o cauză care nu-i poate fi imputată.

Circumstanțele respective se vor constata în fiecare caz aparte, reieșind din probele prezentate.

Pe când, la caz, incontestabil s-a dovedit că Societatea pe Acțiuni „Monolit” este culpabilă de neexecutarea în termen a obligației față de Pavel Grosu, deoarece nu a achitat, fără nici un motiv justificativ salariul pentru lunile aprilie, mai 2013 conform contractului colectiv de muncă.

Pe cale de consecință se constată că prima instanță a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită și just a dispus încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu penalitatea pentru neachitarea la timp a salariului neachitat pentru lunile aprilie, mai 2013 în sumă de 30 980 lei, având la bază salariul de 7560 lei (5600 lei salariul de bază + 35 % spor pentru vechime în muncă). Astfel instanța justificat a încasat penalitatea pentru o

perioadă de 68 luni, echivalentul a 2049 zile x 0,1 % din 15 120 lei, ceea ce constituie 15,12 lei x 2049 zile = 30 890 lei.

Cât privește solicitarea recurentului Pavel Grosu cu privire la încasarea compensației în mărime de 0,1% din suma neplătită a diferenței de salariului pentru fiecare zi de întârziere, instanța de recurs o găsește drept neîntemeiată, întrucât cerințele lui Pavel Grosu în acest sens, nu se încadrează în dispozițiile art. 330 din Codul muncii.

În conexiunea celor relatate se constată că la caz au relevanță și prevederile art. 145 Codul muncii conform căruia compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului se efectuează prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reținerea acestuia a constituit cel puțin o lună calendaristică de la data stabilită pentru achitarea salariului lunar. Compensarea prevăzută la alin.(1) se efectuează separat pentru fiecare lună, prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflației calculat în modul stabilit.

Prin urmare, ținând cont de prevederile legale, precum și de faptul că pârâtul a admis neachitarea la timp a salariului, prima instanță întemeiat a conchis de a compensa lui Pavel Grosu pierderile cauzate prin neachitarea la timp a salariului, prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflației, calculat pentru perioada apariției drepturilor salariale în baza certificatului eliberat de către Biroul National de Statistică în mărime de 34 548,16 lei.

Aceasta deoarece, în cazul compensării pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului, prevăzută de norma enunțată, prin salariu neachitat se înțelege sumele datorate fie prin munca efectiv prestată în favoarea unității în cazul când salariatul continuă să muncească, fie în cazul când unitatea nu a achitat salariul persoanei concediate sau demise.

Cu privire la repararea prejudiciului moral în cuantum de 50 000 de lei, recurentul Pavel Grosu a invocat că, în urma concedierii, a suferit un șoc, deoarece i-a fost încălcat drepturile sale prin reducerea salariului.

Intimatul a susținut că argumentele recurentului sunt declarative și nu sunt probate.

Instanța de recurs observă că instanța de apel a respins capătul de cerere ce se referă la prejudiciul moral, din motivul caracterului subsecvent al acestuia.

În cazul de față, instanța reține că la soluționarea cauzei vor fi aplicate normele de drept material în redacția din momentul producerii litigiului de muncă, în concordanță cu articolul 6 alin. (1) din Codul civil.

Conform articolului 329 alin. (1) și (2) din Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

Din interpretarea articolului dat, rezultă că legislatorul a specificat două situații în care se angajează obligația angajatorului de a recupera prejudiciul moral

cauzat salariatului, în special, în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci.

În continuare, instanța relevă că la repararea prejudiciului moral este necesar să se dovedească elementele răspunderii civile, în particular, fapta ilicită a angajatorului, prejudiciul și legătura de cauzalitate.

Speța de față denotă că suntem în prezența primului caz enunțat mai sus. În mod corespunzător, legislația muncii nu exemplifică situațiile respective. Astfel, decizia urmează a fi luată de instanța de judecată în fiecare caz în parte în raport cu circumstanțele cauzei.

Prin urmare, Colegiul lărgit reiterează că angajatorul eronat nu a achitat salariului pentru lunile aprilie, mai 2013 și a redus mărimea salariului lui Pavel Grosu stabilit conform contractului colectiv de muncă. În subsidiar, la originea cauzei deduse judecării se află fapta ilicită a angajatorului analizată supra, ce a provocat intentarea prezentei acțiuni civile, dar și primirea unei soluții favorabile pentru Pavel Grosu după o perioadă suficient de îndelungată.

La capitolul prejudiciului cauzat, instanța de recurs subliniază că relațiile de muncă se exercită în cadrul unei colectivități, ce va cunoaște acțiunile angajatorului, fapt ce, la rândul său, afectează poziția salariatului în colectiv și dictează, în mod normal, existența unei stări de anxietate și frustrare pentru acesta. Mai mult, este evident că o atare pretenție este destul de dificil de demonstrat, chiar și imposibil de a aduce orice probă pentru suferințele sale. În consecință, se atestă o legătură cauzală între fapta prejudiciabilă a Societății pe Acțiuni „Monolit” și a prejudiciului suferit de Pavel Grosu.

Totuși, Colegiul lărgit consideră că suma pretinsă este una excesivă. Bazându-se pe materialele aflate în posesia sa și limitele articolului 90 alin. (3) din Codul civil, instanța de judecată acordă recurentului 11200 lei pentru prejudiciul moral, care trebuie reparată exclusiv de angajatorul Societatea pe Acțiuni „Monolit”, ceea ce constituie două salarii medii lunare.

Colegiul lărgit conchide că faptele descrise mai sus se circumscriu temeiului prevăzut la articolul 432 alin. (2) lit. a) și din Codul de procedură civilă și confirmă că instanța de apel nu a aplicat articolele 90 alin. (2) lit. c) și 329 alin. (1) din Codul muncii. În acest sens, erorile judiciare depistate *supra* sunt esențiale și pot fi corectate de către instanța de recurs.

Astfel, în atare situație, Colegiul judiciar nu va analiza celelalte motive invocate în cererile de recurs, întrucât nu au forță juridică de a influența prezenta soluție adoptată în speță. De fapt, întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (a se vedea cauzele *Ruiz Torija v. Spaniei*, 9 decembrie 1994, parag. 29; *Fomin v. Moldova*, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; *Mitrofan v. Moldova*, 15 ianuarie 2013, parag. 54; *Lebedinschi v. Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; *Nichifor v. Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 30).

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererile de recurs declarate de a casa integral decizia instanței de apel și parțial hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției

cu privire la încasarea prejudiciului moral și de a pronunța în această parte o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii. În rest hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău se menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit cererile de recurs declarate de Pavel Grosu și Societatea pe Acțiuni „Monolit”.

Se cazează integral decizia din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău și parțial hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, corectată prin încheierea din 14 noiembrie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Grosu împotriva Societății pe Acțiuni „Monolit” cu privire la încasarea restanțelor la plata salariului, indemnizației pentru zilele de concediu nefolosite, indemnizației de eliberare din serviciu și penalităților aferente, compensarea pierderilor cauzate de dinamica inflației, repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral, și se pronunță în această parte o nouă hotărâre:

Se admite parțial capătul de cerere formulat de Pavel Grosu cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Se încasează din contul Societății pe Acțiuni „Monolit” în beneficiul lui Pavel Grosu prejudiciul moral în sumă de 11 200 (unsprezece mii două sute) lei.

În rest, hotărârea din 6 iunie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, corectată prin încheierea din 14 noiembrie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh